

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
kopia: stina.andersson@regeringskansliet.se

Remiss om "Från värdekedja till värdecykel – så får Sverige en mer cirkulär ekonomi, SOU 2017:22

Samrådsgrupp Avfall, vill lämna synpunkter på Remissen om "Från värdekedja till värdecykel – så får Sverige en mer cirkulär ekonomi, SOU 2017:22

Region Västerbotten och dess nätverksgrupp, Samrådsgrupp Avfall, önskar lämna in sina synpunkter på ovanstående remiss. Utsedd arbetsgrupp till detta har varit Inger Olofsson, Vännäs kommun/Region Västerbotten och Agneta Lantto Forsgren, Skellefteå kommun.

Vem/vilka ingår i Samrådsgrupp Avfall?

Samrådsgrupp Avfall bildades 1991 utifrån kommunernas ökade behov av samverkan kring avfallsfrågor. Samrådsgrupp Avfall består idag av 15 renhållningsansvariga i Västerbottens kommuner (en representant per kommun) samt en strateg och en samordnare från Region Västerbotten. Ett av de viktigaste områdena som Samrådsgrupp Avfall arbetar med är samsyn och samverkan.

Samrådsgrupp Avfall (SGA) lämnar nedan sina kommentarer och synpunkter som är sammanfattade i punktform.

Sammanfattning

Utredningens huvuduppdrag har varit att analysera och föreslå styrmedel för att främja ökad nyttjandegrad och ökad återanvändning av produkter för att därigenom förebygga uppkomsten av avfall. Styrmedlen ska ge incitament till både producenter och konsumenter att främja handeln med begagnade produkter samt stimulera reparationer och uppgradering av produkter. Uppdraget har i första hand inriktat sig på produkter avsedda för konsumentmarknaden.

Regeringens övergripande syfte med utredningsuppdraget har varit att nå en mer resurseffektiv och cirkulär samhällsekonomi. I regeringens utredningen beskrivs cirkulär ekonomi som en metafor för en ekonomi som fungerar inom gränserna för jordens bärkraft. Det är en ekonomi där avfall i princip inte uppstår, utan resurser kan behållas i samhällets kretslopp eller på ett hållbart sätt återföras till naturen. Cirkulär ekonomi handlar om effektivare användning av naturresurser, vilket också möjliggör sänkta kostnader.

I regeringsutredningen föreslås att kommunens avfallsförebyggande roll ska förtydligas. Ett tydligare utpekat ansvar kan skapa höjd ambitionsnivå och ett mer strategiskt arbete med dessa frågor. Utredaren föreslår att kommuner bör ges skyldighet att dels informera kommuninvånarna om hur de kan vidta avfallsförebyggande åtgärder, dels vidta åtgärder för att underlätta för hushåll att minska mängden avfall, genom att möjliggöra för insamling av återanvändbara produkter. Finansiering av ovan nämnda åtgärder ska, enligt förslaget, kunna ske via renhållningsavgifter.

SGA anser att regeringsutredningen "Från värdekedja till värdecykel – så får Sverige en mer cirkulär ekonomi, SOU 2017:22" är en bra utredning, som innehåller mycket positiva och välkomnande förslag till styrmedel för att främja en cirkulär ekonomi och göra det lättare att köpa begagnat samt göra det billigare att reparera och hyra i syfte att främja återanvändningen.

Den cirkulära ekonomin i praktiken handlar om att hushålla med resurser, att återanvända och återvinna det avfall som inte går att förebygga, genom att ta tillvara energin i allt material och att minimera de rester som blir över.

En samverkan mellan olika delar av infrastrukturen gör att vi kan cirkulera mer med vinst för både ekonomi, miljö och klimat. För en utvecklad cirkulär ekonomi behövs väl fungerande infrastruktur som möjliggör kretslopp - då kan vi få en hållbar stad.

- Remissen är väl genomarbetad och ger en välkommen och behövlig analys av aktuellt läge för Sverige, och vilka åtgärder som behöver vidtas, för att uppnå en mer cirkulär ekonomi.
- Det är bra att utredningens olika förslag är lagda för att skapa en helhet. Utredningens förslag ger effekter på bred front och skulle inte bara kraftigt förstärka det avfallsförebyggande arbetet, i linje med utredningens direktiv, utan också tydligt signalera att Sverige börjar styra mot en hållbar cirkulär ekonomi.
- Det är bra att utredningen bedömer att regeringen bör lyfta omställningen till en cirkulär ekonomi till en strategisk nivå i nära samverkan mellan stat, näringsliv, regioner, kommuner, forskning och civilsamhälle. I utredningen framhålls att denna samverkan bör syfta till såväl stärkt svensk konkurrenskraft som global hållbarhet och utformas som en del av näringspolitiken och det svenska genomförandet av FN:s Agenda 2030.
- Det är bra att utredningen visar på att kommande förändringsarbete kräver väl förankrade och ambitiösa mål, synligt ledarskap på högsta nivå och en samlad struktur för alla pågående och kommande initiativ.
- Utredningens förslag om en tidsbegränsad delegation för cirkulär ekonomi är bra. Delegationens syfte skulle vara att initiera arbetet, utarbeta formerna för, samt konkretisera nödvändig samverkan. Denna delegation för cirkulär ekonomi föreslås inrättas direkt under Näringsdepartementet med representation på högsta nivå från politik, näringsliv och andra aktörer. Inriktningen bör vara att förenkla och förtydliga statens styrning, stärka främjarperspektivet i hållbarhetsomställningen och bättre förena miljö- och näringspolitik.
- En cirkulär ekonomi omfattar samhällets alla delar, även om avfallshantering ofta är det som först diskuteras och föreslås åtgärdas.

Det är självklart en viktig del, men det krävs också samverkan mellan olika delar av infrastrukturen för att vi ska kunna cirkulera mera. För en utvecklad cirkulär ekonomi behövs en väl fungerande infrastruktur som möjliggör kretslopp - då kan vi få en hållbar stad. Det är därför lovligt med de branschöverskridande samarbeten som pågår mellan t.ex. Avfall Sverige, Svenskt Vatten, Energiföretagen Sverige, och Energigas Sverige. Branschorganisationerna behöver därför engageras i den tidsbegränsade delegation som Näringsdepartementet föreslår inrätta.

- Utredningens förslag om att öka tillgängligheten till bilpooler är bra. Utredningen har tagit fram ett förslag på lagstadgade kriterier för vad som avses med allmänt tillgängliga bilpoolsfordon, vilka sedan kan användas som grund för statliga eller lokala främjandeåtgärder. Det är därför bra att kommunen ges möjlighet att upplåta gatumark som bilpoolsparkering genom lokala trafikföreskrifter och att kommunen ges rätt att reservera bilpoolsparkering för specifikt utpekade fordon. Det är bra att det föreslås skyltar för de nya parkeringsytorna avsedda för bilpooler.
- Det är ett bra förslag att införa en skattereduktion, ett hyberavdrag (hyra-begagnat-reparation) för konsumenter som har utgifter för tjänster i samband med hyra av, försäljning av begagnade, eller reparation av konsumentprodukter. Utredningen vill stimulera hushållen att i mycket högre grad än idag reparera, hyra och sälja vidare konsumentprodukter. Viktigt att "hyber-avdraget" blir ett enkelt system i likhet med "rot- och rutavdragen", för att det ska få en så positiv effekt som möjligt. Det är också viktigt att bidragssystemet innehåller ett kontrollsystem i syfte att förhindra en omotiverad prisutveckling inom dessa tjänstesektorer.
- Det är bra att utredningen föreslår att kommunens avfallsförebyggande roll ska förtydligas. Ett tydligare utpekat ansvar kan skapa höjd ambitionsnivå och ett mer strategiskt arbete med dessa frågor.
- Det är bra att utredningen förslår att kommunerna ges skyldighet att dels informera kommuninvånarna om hur de kan vidta avfallsförebyggande åtgärder, och dels vidta åtgärder för att underlätta för hushåll att minska mängden avfall, genom att möjliggöra för insamling av återanvändbara produkter. Kommunerna informerar idag sina medborgare i arbetet att "klättra" uppför avfallstrappan, från deponering, via energi- och materialåtervinning till återbruk, och slutligen att förebygga uppkomsten av avfall. Det ger bara ytterligare trovärdighet om kommunen även ges skyldighet att informera invånarna om var de kan handla begagnat eller var de kan vända sig för att reparera sina inköpta produkter.
- Det är bra att kommunerna föreslås kunna använda renhållningsavgiften för att arbeta med och finansiera vissa åtgärder som syftar till att förebygga uppkomsten av avfall och öka återanvändningen av redan producerade produkter. Idag blir många goda idéer skrinlagda eftersom finansieringen inte kan lösas.
- Det är bra att kommunen föreslås få skyldighet att underlätta insamlingen och sorteringen av återanvändbara produkter, i syfte att minska hushållens mängd avfall. Eftersom kommunerna har planeringsansvaret för många samhällsfunktioner borde även ansvaret för insamlingen av förpackningar och returtidningar ligga på kommunen.

Därigenom skulle kommunen bättre kunna styra mot en cirkulär ekonomi.

- Det är bra att det föreslås att kommuner och statliga myndigheter har ett särskilt ansvar att förebygga avfall i sin verksamhet, dels som förebild för privatpersoner och företag, och dels som användare av skattemedel. I sin roll som upphandlare har den offentliga förvaltningen också möjlighet att styra marknaden mot giftfria, avfallssnåla och cirkulära produkter, tjänster och affärsmodeller.
- Det är bra att det föreslås läggas ett ökat ansvar på producenter och importörer att ställa om produktionen för att skapa ett hållbart samhälle, där resurserna verkligen tas tillvara, och där krav på produkternas design möjliggör och underlättar återbruk. Förslaget om att stärka rätten att reklamera undermåliga produkter genom att förlänga perioden då säljaren har bevisbördan från nuvarande sex månader till två år, är ett led i detta.
- Det är bra att det föreslås åtgärder i syfte att stärka förtroendet och öka rättssäkerheten inom begagnathandel och delning. Förslaget om att se över Konsumentverkets uppdrag för handel mellan privatpersoner är ett led i detta.

Samrådsgrupp Avfall

Bjurholms kommun
Dorotea kommun
Malå kommun
Lycksele kommun
Norsjö kommun

Nordmalings kommun
Robertsfors kommun
Skellefteå kommun
Sorsele kommun
Storumans kommun

VAKIN (Vatten/avfall kompetens i Norr)
Vilhelmina kommun
Vännäs kommun
Åsele kommun

Agneta Lantto Forsgren
Ordförande för Samrådsgrupp Avfall

P.S: Remissvar kan ha kommit in från enskilda kommuner som ingår i vår gemensamma länssamverkan. Dessa bör naturligtvis beaktas på samma sätt som detta vårt gemensamma yttrande från Region Västerbottens nätverk Samrådsgrupp Avfall. D.S.